

VOOR fiscaal recht

INHOUD

Bijzonder nummer gewijd aan de wetsvoorstellen tot vereenvoudiging van de loon- en inkomstenbelasting

Met bijdragen van:

Mr. W. F. C. Stevens, Oort-II – Démasqué

Prof. dr. L. G. M. Stevens, Eenvoudig belasten is lastig

Prof. dr. J. E. A. M. van Dijck, Gemengde kosten

Prof. dr. J. W. Zwemmer, Haastige spoed is zelden goed

Drs. P. Kavelaars, De kern van de zaak?!

Mr. P. E. Keekstra, Vereenvoudiging tussen droom en daad: gemengde gevoelens

Mr. C. J. Visser FB, Haast geboden?

Mr. A. J. M. van Elk, Commentaar van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op Wetsvoorstel Oort-II

Mr. A. J. M. Timmermans, Legem simplicem esse oportet, quo facilius ab imperitis teniatur

C. C. H. J. Driessen, Vereenvoudigen in rechtvaardig perspectief

D. Molenaar, Artiesten en vereenvoudigen

ARTIESTEN EN VEREENVOUDIGEN

D. MOLENAAR*

In de belasting- en premieheffing nemen artiesten¹ een aparte plaats in, door afwijkende regelen gekenmerkt. De vereenvoudigingsvoorstellen, vormgegeven in Oort-I en -II hebben gevolgen voor deze beroepsgroep. In het kort zal ik uiteenzetten welke gevolgen dit zijn en tevens welke inkomenseffecten daaraan verbonden zijn.

Samenvoeging van de heffing van LB en premies volksverzekeringen betekent qua structuur geen verandering. Bij overeenkomsten van korte duur kunnen nu reeds de premies volksverzekeringen niet op het loon in mindering gebracht worden.

De verplichte aanslag voor artiesten die overeenkomsten van korte duur sluiten, blijft bestaan. De grens om voor verrekening van voorheffingen in aanmerking te komen is daarmee op hen niet van toepassing.

Het verdient overweging om ook deze artiesten onder het kernpunt 'loonbelasting zoveel mogelijk eindheffing' te brengen. Dit kan door de individuele kostenvergoeding niet langer tot het loon te rekenen, het kostenforfait terug te brengen tot 4% en art. 11 van toepassing te verklaren. De beroepsgroep zal daarmee van veel administratieve rompslomp verlost zijn. Gezien het vaste tarief van 35% over het lange eerste inkomenstraject doen zich ook hier geen progressieproblemen meer voor.

Dat de belastbaarheid van individuele onkostenvergoedingen nog bestaat, bevreedt mij. Feitelijk is dit namelijk een vestzak-broekzaktransactie. Indien een gezelschap op de loonverdelingsverklaring vermeldt geen loon uit te betalen, maar na controle blijkt dat wel individueel kosten zijn vergoed, kan er nageheven worden. Als dat gebeurt, volgt in de IB-sfeer, waar de kosten wel aftrekbaar zijn, echter voor hetzelfde bedrag een teruggaaf. Uit het oogpunt van doelmatigheid blijft naheffing telkenmale achterwege. Het 15%-forfait is hier geen oplossing. Wel dient de fiscus alert te zijn op bovenmatige onkostenvergoedingen.

Inzake de beperking van de aftrekbaarheid van gemengde kosten heeft de belastbaarheid van de kostenvergoeding voor artiesten de ontwerpers van Oort-II geïnspireerd om aftrekbaarheid van kosten, waarvoor specifiek aftrek uitgesloten wordt, maar een vergoeding onbelast zal blijven, aan artiesten toch toe te staan (nieuw art. 36, vierde lid).² Op zich geen negatief voornemen qua inkomensgevolgen, maar het tegenovergestelde van vereenvoudigen. Onduidelijk is of deze uitzondering alleen zal gelden als naast het loon een benoemde onkostenvergoeding is overeengekomen. Praktisch lijkt mij dat onhanteerbaar. Zuiverder is deze dubbele uitzonderingspositie onderling weg te strepen.

De toeslagen op de belastingvrije voet vervallen bij de invoering van de basisaftrek voor iedereen. De nadelige inkomenseffecten van met name het vervallen van de alleenstaandetoeslag onderkent het kabinet ten dele. Veel musici en artiesten zijn alleenstaand. Het karakter van hun werk, bijzonder onregelmatig en zeer intensief beleefd, brengt dit

* Belastingadviseur te Rotterdam.

¹ Een artiest is te definiëren als een uitvoerend -, een podium-

kunstenaar.

² Vreemd, want de regel dat vergoedingen tot het loon behoren staat in het Uitvoeringsbe-

sluit, terwijl de uitzondering daarop in de Wet wordt opgenomen.

met zich mee. Er past bij hun werk in veel gevallen geen partner of gezinsleven. Voor artiesten zie ik op dit punt een inkomensachteruitgang. De verzachting door de tijdelijke partiële verhoging van de zelfstandigenaftrek zal de pijn slechts voor weinigen verzachten, daar de meesten ondanks werkelijke zelfstandigheid de inkomsten aangeven als arbeidsinkomsten. Deze inkomensachteruitgang is voor artiesten met overeenkomsten van korte duur pas merkbaar in de aanslagsfeer.

Het kabinet heeft in Oort-II de portemonnee getrokken om enige 'smering' aan de vereenvoudiging te geven. Iedereen moet er door de lastenverlichting op vooruit kunnen gaan.

Voor artiesten, die nettogages bedingen (en dat is zeer gebruikelijk, met name in de free-lance sfeer), heeft de uitruil tussen lagere basisaftrek (-) en lager heffingstarief (+) niet het gewenste effect. In de inhoudings sfeer telt bij artiesten de lagere basisaftrek niet mee. Het lagere heffingstarief leidt tot een lagere brutogage. Een eenduidige inkomensachteruitgang, dus!! De beoogde lastenverlichting komt terecht bij degene met wie het optreden overeengekomen wordt.

Loon in natura zal voor buitenlandse artiesten in de heffing van de LB worden betrokken.³ Dat zal de uitvoeringspraktijk er niet eenvoudiger op maken, met zeker de discussie omtrent het karakter van bepaalde substantiële verstrekkingen in het vooruitzicht. In feite zal hiermee worden gepoogd de volledige gage als loon aan te gaan merken. Dit lijkt mij een ongewenste ontwikkeling. Zo de belastbaarheid van kostenvergoedingen blijft bestaan, kan het gezelschap zelf deze ontwikkeling door invulling van de loonverdelingsverklaring corrigeren.⁴

Het tariefsverschil tussen de heffing over overeenkomsten van korte (25%, zonder basisaftrek) en van langere duur (7%) is wel erg groot. Prof. Stevens sprak in Weekblad 1988/5833 hier reeds over. De MvA kan ook niet verduidelijken, waar dit verschil, vanuit onze wetgeving bezien, op gebaseerd is.

In de MvA zoekt Nederland aansluiting bij de tarieven in andere landen. De voorbeelden zijn wel eenzijdig gekozen. Uitgebreider: Denemarken, Verenigde Staten en Italië: heffing door de woonstaat, Duitsland 15%, Oostenrijk 20%, Spanje 18%, Portugal 5%, België 11-37%, Frankrijk 0-25%, Groot-Brittannië 25%, Zweden 30 c.q. 15%, Noorwegen 30 c.q. 15%, Zwitserland 10-25%. De Nederlandse 25% is daarmee hoog.

De gage wordt in alle landen eerst van de kosten ontdaan (eventueel forfaitair), waarna de vergoeding per persoon onder de heffing valt. Toepassing van het bejaardentarief is een overigens wel alternatief. Vergelijking is valide, daar beide groepen niet meer verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, die in dit tarief ingebouwd zijn.

Voor Nederlandse artiesten die in het buitenland optreden, gebruikt Nederland als methode ter voorkoming van dubbele belasting de belastingvrijstelling of de belastingverrekening (met evenredigheidslimiet). Door de splitsing van het heffingstarief van 35% in 7% IB en 28% PH zal de aftrek voor buitenlandse belasting minder worden. Zeker gezien de hiervoor genoemde bronheffingen zal sprake zijn van dubbele heffing. Dit dunkt mij een ongewenste ontwikkeling.

In navolging van het beleid inzake bronheffingen op interest, royalties en dividenden, lijkt mij dat Nederland ook hier het voortouw moet nemen om de absurd hoge bronheffingen op artiesteninkomsten te verminderen.

CONCLUSIES

De vereenvoudigingsvoorstellen in Oort-I en -II halen hun doelstellingen in geval van artiesten vooralsnog niet. Eerder is sprake van een tegenovergesteld effect. Een werkelijke aanzet tot vereenvoudiging heb ik gegeven. Individuele onkostenvergoedingen moeten buiten het loon mogelijk zijn.

³ Gaat dit ook voor binnenlandse artiesten gelden?

⁴ Met bijna 1000 optredens door buitenlandse artiesten per

jaar in ons land, zou overigens een engelse vertaling van de loonverdelingsverklaring overigens geen luxe zijn.

De inkomenseffecten zijn zorgwekkend voor de beroepsgroep. Het vervallen van de alleenstaandetoeslag treft een belangrijk deel van de artiesten, de voorgestelde verzachting is nauwelijks van toepassing. In geval van nettocontracten is sprake van een eenduidige inkomensachteruitgang op bruto-niveau. Het vaststellen van het deel belasting in het gecombineerde tarief op 7% vermindert de aftrek van buitenlandse belasting.

Daarmee worden artiesten meer dan evenredig hard door Oort-I en -II getroffen. Het tariefsverschil voor buitenlandse artiesten, gebaseerd op een verschil in verblijfsduur is onjuist. Nederland dient de internationale bronheffingen niet (meer dan) te volgen, doch juist voor te gaan in terugdringen van deze tendens.